

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

South-Eastern Finland
University of Applied Sciences

PLEASE NOTE! THIS IS A PARALLEL PUBLISHED VERSION / SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

This is an electronic reprint of the original article.

This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Kylmä, Anne; Ritsilä, Jaana

Title: Valtakunnalliset terveystieteen harjoittelujen laatusuositukset ammattikorkeakouluille

Version: Publisher's PDF

Please cite the original version:

Kylmä, A.; Ritsilä, J. (2020). Valtakunnalliset terveystieteen harjoittelujen laatusuositukset ammattikorkeakouluille. *TOlmintaterapeutti* 3, 18 - 19.

HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE

Rinnakkaistallennettu versio voi erota alkuperäisestä julkaisusta sivunumeroiltaan ja ilmeeltään.

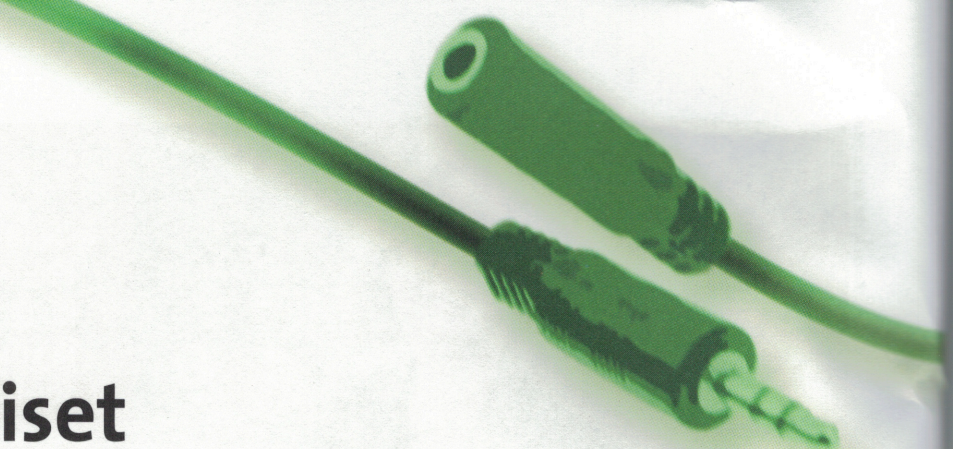
Tekijä(t): Kylmä, Anne; Ritsilä, Jaana

Otsikko: Valtakunnalliset terveystieteen harjoittelujen laatusuositukset ammattikorkeakouluille

Versio: Publisher's PDF

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kylmä, A.; Ritsilä, J. (2020). Valtakunnalliset terveystieteen harjoittelujen laatusuositukset ammattikorkeakouluille. *TOlmintaterapeutti* 3, 18 - 19.

Valtakunnalliset terveysalan harjoittelujen laatusuosituksset ammattikorkeakouluille

Ammattikorkeakoulujen terveysalan kouluttajille ja opiskelijoille on laadittu harjoittelun laatusuosituksset keväällä 2020. Suositukset täydentävät työelämälle laadittuja suosituksia ja tavoitteena on yhteistyössä työelämän kanssa taata opiskelijalle laadukas harjoittelu.

Laatusuosituksset ammatti- korkeakoulun näkökulmasta

Terveysalan opiskelijoilla keskeinen osa opinnoista toteutuu ohjatussa harjoittelussa, jossa työelämän ohjaajalla on merkittävä rooli. Ammattikorkeakoululla ja opettajalla on myös tärkeä tehtävä harjoittelun toteutumisessa ja ohjauksessa.

Nyt laaditut laatusuosituksset on tehty Suomen ammattikorkeakoulujen terveysalan koulutuksen verkoston aloitteesta. Keväällä 2018 verkoston nimeämän moniammatillisen työryhmän tehtäväksi annettiin terveysalan opiskelijoiden harjoittelujen ja opiskelijaohjauksen laatusuositusten laatiminen ammattikorkeakoulujen näkökulmasta.

Ohjeistuksia terveysalan harjoitteluihin on laadittu aiemminkin. Tärkeinä esimerkkeinä Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2003 julkaisema Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille sekä Valtakunnallisen opiskelijaohjauksen kehittämisverkoston ValOpen Opiskelijaohjauksen laatusuosituksset. Lisäksi mm. useat sairaanhoitopiirit ovat laatineet omia suosituksiaan.

Työelämän ja koulutuksen yhteistyöllä pyritään varmistamaan opiskelijan laa-

dukas harjoittelu ja sen ohjaaminen. Ammattikorkeakouluissa on haluttu vahvistaa ja kehittää harjoittelujen ja opiskelijaohjauksen laatua ja selkiyttää ammattikorkeakoulun ja opettajan roolia ja tehtäviä opiskelijoiden harjoittelussa. Sen pohjalta on laadittu terveysalan opiskelijoiden harjoittelujen ja opiskelijaohjaukseen laatusuosituksset ammattikorkeakoulujen näkökulmasta. Uudet laatusuosituksset siis täydentävät harjoitteluympäristöissä jo käytössä olevia suosituksia.

Laatusuositusten tavoitteet

Ammattikorkeakoulujen laatusuositusten tavoitteena on varmistaa opiskelijan laadu-

Laatusuosituksissa yhdistyvät tutkimusten, dokumenttien ja saatujen asiantuntija- palautteiden analyysit.

kas harjoittelu, osaamisen kehittyminen ja jatkuva oppiminen harjoittelussa. Suositukset tekevät näkyväksi ammattikorkeakoulun

Anne Kylmä
Sairaanhoitaja, VTM, Lehtori,
Harjoittelukoordinaattori,
Kaakkois-Suomen ammatti-
korkeakoulu
Jaana Ritsilä
Toimintaterapeutti, TtM,
Lehtori, Tutkintovastaava,
Jyväskylän ammattikorkeakoulu

toimijoiden tehtävät harjoittelussa. Tavoitteena on myös yhtenäistää ammattikorkeakoulujen terveysalan tutkinto-ohjelmien ja opiskelijoiden harjoitteluprosessia.

Laatusuosituksissa korostetaan tiivistä ja sujuvaa sekä suunnitelmallista yhteistyötä työelämän kanssa, jolla vahvistetaan opiskelijan oppimista harjoittelussa. Niissä on kuvattu opettajan ja ohjaajan yhteistyötä harjoitteluun valmistautumisessa, harjoittelun aikaisissa ohjaustilanteissa ja arvioinnissa sekä mahdollisissa haasteellisissa harjoittelutilanteissa. Terveysalan harjoittelujen laatusuosituksilla pyritään turvaamaan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden harjoittelun ja ohjauksen toteutumisen suunnitelmallisuus ja yhdenvertaisuus. Myös liikunta- ja sosiaalialan sekä toisen asteen koulutuksen toimijat sekä työelämän edustajat voivat hyödyntää suosituksia.

Laatusuosituksset perustuvat tutkimusnäyttöön

Terveysalan harjoittelusta ja opiskelijaohjauksesta on runsaasti sekä kansallista että kansainvälistä tutkimusnäyttöä, jota on käytetty laatusuositusten pohjana. Suositusten laatimiseksi tehtiin kirjallisuushakuja sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan

opiskelijoiden harjoittelusta ja opiskelijaohjauksesta sekä kansallisista että kansainvälisistä tietokannoista viimeisen 10 vuoden ajalta. Lisäksi suositusten laatimisessa on hyödynnetty käytössä olevia harjoittelujen laatusuosituksia ja ohjeistuksia, sekä koottu laajasti asiantuntijoiden ja harjoitteluissa toimivien palautteita suositusluonnoksista. Laatusuosituksissa yhdistyvät tutkimusten, dokumenttien ja saatujen asiantuntijapalautteiden analyysit. Näyttöön perustuvaa tietoa opiskelijaohjauksesta on saatavilla erityisesti työelämän ohjaajan ja opiskelijan näkökulmista, kun taas opettajan roolista harjoittelussa löytyy tutkimuksissa vähemmän. Nyt laadituissa laatusuosituksissa on erityisesti tehty näkyväksi opettajan tehtäviä ja roolia opiskelijan harjoittelussa ja ohjauksessa sekä yhteistyössä työelämän ohjaajan kanssa.

Laatusuosituksissa painottuu opiskelijälähtöisyys edeten opiskelijan harjoitteluprosessin mukaan: ennen harjoittelua, harjoittelun aikana ja harjoittelun jälkeen. Harjoitteluprosessin kussakin vaiheessa suosituksissa kuvataan opiskelijoiden, opettajien ja ammattikorkeakoulun tehtäviä ja rooleja. Suositusten toteutumista on mahdollista arvioida erikseen harjoitteluprosessin kunkin vaiheen tai kunkin toimijan näkökulmasta.

Opiskelijälähtöisyys näkyy muun muassa siinä, että laatusuosituksukset korostavat opiskelijan omaa vastuuta harjoittelusta sekä ymmärrystä omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

Suosituksen mukaan opettajan tulee ennen harjoittelua varmistaa, että kaikki harjoittelun vaatimat ennakkoehdotykset täyttyvät. Harjoittelun aikana opettajan tulee olla sekä opiskelijan että ohjaajan tavoitettavissa. Tärkeää on myös seurata kansallista ja kansainvälistä harjoitteluihin liittyvää tutkimusta ja olla mukana harjoitteluprosessin kehittämisessä. Opettajan tehtävänä on myös oman ohjausosaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen.

Laatusuosituksissa ammattikorkeakoulun roolia edustaa koulutusorganisaatioissa terveysalan vastuuhenkilöt, jotka vastaavat harjoittelujen ja opiskelijaohjauksen järjestämisestä. Ammattikorkeakoulun tehtävänä on esimerkiksi vastata siitä, että opetus suunnitelmat mahdollistavat harjoittelujen sujuvan etenemisen ja yksilölliset opintopolut. Ammattikorkeakoulu huolehtii myös

harjoitteluprosessin kehittämisestä ja palautteen keräämisestä ja hyödyntämisestä tavoista sekä varmistaa, että jokaiselle opiskelijalle on nimetty harjoittelua ohjaava, riittävän osaamisen omaava opettaja.

Näkökulmia toiminta-terapeuttiopiskelijoiden harjoitteluihin ja työelämäyhteistyön kehittämiseen

Ammattikorkeakoululaki määrittelee ammattikorkeakoulujen tutkintoihin kuuluvaa harjoittelua. Terveysalan koulutusta ohjaa myös Euroopan Unionin direktiivi (2005/36/EY ja 2013/55/EU). Toimintaterapeuttiopiskelijoiden harjoittelua ohjaa lisäksi Toimintaterapeuttien maailmanjärjestön

Laadukas harjoittelu on merkityksellistä sekä koulutuksessa että opiskelijoiden työelämään sijoittumisessa.

World Federation of Occupational Therapists (WFOT) määrittelemät koulutukselle asetetut minimistandardit. Myös European Network of Occupational Therapy in Higher Education (ENOTHE) määrittelee toimintaterapeuttikoulutuksen vaatimuksia Euroopassa.

Sosiaali- ja terveysalan palvelujärjestelmän ja koulutuksen toimintamallit ovat muutoksessa uusien digitaalisten ja pedagogisten uudistusten sekä näyttöön perustuvien toimintamallien myötä. Muutokset haastavat myös terveysalan koulutusta kehittämään harjoittelujen toteutumista ja opiskelijaohjausta. Laadukas harjoittelu on merkityksellistä sekä koulutuksessa että opiskelijoiden työelämään sijoittumisessa. Työympäristöjen muuttuminen ja uudenlaiset teknologiset ratkaisut tuovat muutoksia myös kuntoutuksen ydinosaamiseen. Näiden muutosten huomioiminen ja laadukas ohjaus edellyttävät tiivistä yhteistyötä koulutuksen järjestäjien ja harjoittelusta vastaavien tahojen välillä. (Töytäri 2019)

Tutkimusten perusteella työelämäyhteistyöstä nousee monia osaamishaasteita ammattikorkeakoulujen opettajien työ-

hön. Koulutus ja työelämä nähdään usein erillisinä toimijoina, vaikka pyrkimys olisi kehittää aitoa yhteistyötä. Haasteet työelämäyhteistyössä eivät liity pelkästään koulutukseen ja opettajan osaamiseen, vaan myös työelämän toimijoiden sitoutuminen ja yhteistyön hyötyjen näkeminen ovat tärkeitä työelämäyhteistyön onnistumiselle. (Töytäri 2019)

On tärkeää, että harjoittelun laatua ja opiskelijan osaamisen kehittämistä harjoitteluissa arvioidaan sekä ammattikorkeakouluissa että harjoitteluorganisaatioissa ja laatusuosituksia noudatetaan. Laatusuosituksia tuleekin päivittää alan koulutusten, tutkimuksen ja työelämän kehityksen myötä. Tulevaisuudessa tavoitteena voisi olla kehittää sosiaali- ja terveysalan koulutusten ja työelämän kanssa yhteistyössä suositukset ja laadun arvioinnin menetelmät hyvään harjoitteluun ja opiskelijaohjaukseen.

Laatusuositusten kehittämisyöryhmä on työskennellyt vuosina 2018-2020. Sen toiminnasta on vastannut **Merja Jokelainen** Savonia ammattikorkeakoulusta. Muut ryhmän jäsenet ovat olleet **Eija Jumisko** Lapin AMK, **Lisen Kullas-Nyman** Novia AMK, **Anne Kylmä** XAMK, **Kirsi Lehtola** VAMK, **Pirkko Suua** OAMK ja **Jaana Ritsilä** JAMK.

LÄHTEET:

- Ammattikorkeakoululaki <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>
- European Network of Occupational Therapy in Higher Education (ENOTHE) <https://enothe.eu/>
- EUR-Lex. Access to European Union law <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32013L0055>
- Heinonen, Noora. 2003. Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu: Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille. Valtioneuvoston julkaisuarkisto. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/73359>
- Opiskelijaohjauksen laatusuosituksukset. Valtioneuvoston julkaisuarkisto. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/73359>
- Töytäri, A. Näkökulmia ammattikorkeakouluopettajan oppimiseen ja osaamishaasteisiin, 2019. Väitöstudium, Liikuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto
- World Federation of Occupational Therapists (WFOT) <https://www.wfot.org/>